

Василь Габор

ШЕВЧЕНКІАНА НА СТОРІНКАХ ЛЬВІВСЬКОЇ ГАЗЕТИ
«ОСНОВА» (1870—1872 pp.)

Вперше досліджено шевченкіану на сторінках львівської газети «Основа» (1870—1872), відзначення 10-ї та 11-ї річниць з дня смерті Т. Шевченка і «присутність» Шевченка в «основівському» дискурсі.

Ключові слова: шевченкіана, Шевченко і Галичина, вплив Шевченка, дискурс, шанування пам'яті поета.

Впервые исследовано шевченкиану на страницах львовской газеты «Основа» (1870—1872), отмечание 10-й и 11-й годовщин со дня смерти Т. Шевченко и «присутствие» Шевченко в «основивском» дискурсе.

Ключевые слова: шевченкиана, Шевченко и Галичина, влияние Шевченко, дискурс, чествование памяти поэта.

Shevchenkiana on the pages of Lviv newspaper «Osnova» (1870—1872) as well as celebrating the 10th and 11th anniversaries of the death of Taras Shevchenko and Shevchenko's «presence» in the «Osnova's» discourse was for the first time investigated in the article.

Key words: Shevchenkiana, Shevchenko and Halychyna, the impact of Shevchenko, Shevchenko's discourse, honoring the memory of the poet.

Українська громадськість 2014 р. відзначатиме 200-ліття з дня народження Т. Шевченка, творчість якого стала наріжним каменем української нації. Тож важливим є подальше вивчення не лише творчої спадщини Кобзаря, а й його ролі у розвитку національної свідомості у різних регіонах України. Метою нашої статті є визначити на основі публікацій у львівській громадсько-політичній газеті «Основа», як постать Т. Шевченка і його поетичне слово впливали на галицьке суспільство наприкінці ХІХ ст.

Цей «дневникъ политичный», що виходив у Львові двічі на тиждень, ставив перед собою мету «росправляти о всѣхъ предметахъ односячихся до народного, державного, товариского и господарчого быту всего южнорусского народа зъ особливимъ оглядомъ на Галичину...» (1870. — Ч. 1). Його видавцями та відповідальними редакторами були спочатку Теодор Леонтович, згодом — Ксенофонт Климович, серед активних авторів — А. Вахнянин, С. Качала, В. Шашкевич, Г. Якимович, у газеті друкувалися також В. Зарицький, П. Куліш, О. Партицький та ін.

На сторінках часопису домінували статті, в яких висвітлювалися передовсім актуальні суспільно-політичні події в Австро-Угор-

ській імперії, зокрема в Галичині, а також осмислювалися історичні і мовні проблеми українського народу (за тогочасною термінологією у галицькій періодиці — русинів).

«Поважна, чиста, народна» «Основа» як політичне видання не мала певної виробленої концепції щодо висвітлення постаті Т. Шевченка та його творчості. Публікації на сторінках газети, приурочені до 10-ї та 11-ї річниць із дня смерті поета, зокрема про проведені з цього приводу музично-декламаторські вечори і виголошені на них промови, можна трактувати як принагідні, однак цитування Шевченкових віршів авторами, кожна згадка про творчість Т. Шевченка та появу нових перекладів його текстів і рецензій на них дозволяють говорити про важливу «присутність» поета на сторінках цього часопису.

Усю шевченкіану «Основи» можна умовно розділити за тематикою і проблематикою на декілька груп. Перша група — публікації, присвячені певним річницям смерті Т. Шевченка та їх урочистому відзначенню у Галичині; друга — статті, зосереджені на аналізі творчості Т. Шевченка, перекладів його творів іншими мовами й впливу Шевченкового слова на Галичину; третя група — тексти Т. Шевченка і про Т. Шевченка в «основівському» дискурсі (ідеї Шевченка; цитування його віршів та висловлювань у статтях авторів; згадки про твори Кобзаря; інформація про переслідування за участь в акціях, присвячених пам'яті поета).

Своєю чергою, усі ці публікації можна також поділити на інформаційні та аналітичні. Зауважимо, що серед них переважали інформаційні матеріали.

Отже, розглянемо першу групу публікацій, присвячених десятій та одинадцятій річницям смерті Т. Шевченка і їх урочистому відзначенню у Галичині. 1871 р. в «Основі» було вміщено чотири інформаційних повідомлення про вшанування десятої річниці смерті Кобзаря та розлогий звіт про цей захід, а вже 1872 р. кількість та жанрова різноманітність публікацій окресленої тематики зросли, зокрема, було вміщено сім інформаційних (повідомлення) та три аналітичних (звіт і дві рецензії) матеріали.

1871 р. під рубрикою «Новинки» редакція повідомляла читачів, що відділ товариства «Просвіта» «займєся сєго року урядженємь **10-ыхъ роковинъ памяти смерти Тараса Шевченка**», але прог-

рама його буде оголошена пізніше. Згодом у виданні було надруковано «Програмъ вечера декляматорського...» (1871. — Ч. 17), «маючогося дати Просвѣтою на честь памяти Т. Шевченка, дня 11 лат. Марця, въ салѣ на Стрѣльниці». Програма містила декілька номерів з виконанням творів Кобзаря, зокрема: «Думка Шевченка: «Заросли шляхи тернами» квартетъ композиціи И. Воробкевича», «Думка Шевченка: «Ой чого ты почорнѣло зеленее поле» сольоспѣвъ зъ проводомъ фортепяна, комп. М. Лисенка», «Деклярація: Чигиринь, Т. Шевченка», «Ой по горѣ ромень цвите» думка Шевченка; квартетъ композиціи И. Воробкевича». У тому ж номері, під рубрикою «Новинки», редакція повідомляла: «Русины академики...» на своїй нараді вирішили відзначити десяту річницю смерті Т. Шевченка і постановили «зложені на ту цѣль грошѣ передати выдѣлови Просвѣты зъ завѣзваньемъ до отворенья складки на фондъ назначеный на стипендію имени Шевченка» (1871. — Ч. 17).

Одне з повідомлень інформувало читачів про «Шевченкѡвъ вечѣръ», який «ѡдбувшійся въ субботу, выйшовъ такъ прекрасно, якъ доси ще у насъ не було й примѣру» (1871. — Ч. 18).

Автор під криптонімом В. детально розповідав про «Вечеръ въ память Тараса» (1871. — Ч. 19—22, 28). Зокрема, він вказував, що «духъ правды, свободы, любви ѡтчины и любви темного призабутаго люду, голошений Т. Шевченкомъ... найголовнѣйша пѡдвалина щаслившой будущины для насъ, программа всякого дѣланья нашего...» знаходить дедалі більше прихильників у Галичині і «по десятихъ лѣтахъ, у насъ на Руси нема душѣ, котру бы Тарасова муза не обгорнула тымъ тепломъ, що топить леды байдужности и свѣтовости и загрѣває до працѣ въ хосень рѡднои семіи» (1871. — Ч. 19).

У звіті відзначалося також виступ на вечорі професора Целевича, який між іншим заявив, що «академики львѡвскі въ день десятихъ роковинъ Тараса пѡдняли и зреализовали вже почасті гадку заложенья с т и п е н д і и Т а р а с а» (1871. — Ч. 19), та майстерні музичні твори, зокрема на слова Шевченка («Заросли шляхи тернами на тую країну», «Ой чого ты почорнѣло зеленее поле?»). Особливо схвально автор публікації відгукувався про музику Миколи Лисенка, Сидора Воробкевича та Михайла Вербицького (1871. — Ч. 20, 21), розповідав, як К. Устиянович декламував після

«Чигирина» «зъ всею прицезією» «Розриту могилу» Шевченка, і наводив також уривки цих творів (1871. — Ч. 22). У звіті вміщено також вітальні телеграми з різних міст (нерідко і по декілька з одного), як-от: Бережани, Дрогобич, Самбір, Станіслав, Перемишль, Тернопіль (1871. — Ч. 21).

У контексті відзначення 10-ї річниці з дня смерті Т. Шевченка в «Основи» натрапляємо на ще дві згадки про почин студентської молоді Львова щодо заснування стипендії імені Т. Шевченка. Про це йдеться також у звіті «Третій загальний збори товариства «Просвіта»: «Молодїжъ акад. празнуючи память смерти Тараса Шевченка, передала зібрані при сѣй спосѣбности грошѣ на руки выдѣлу «Просвѣты» въ цѣли заложенья стипендіи имени Шевченка» (1871. — Ч. 43).

1872 р., під час відзначення 11-ї річниці смерті Т. Шевченка на сторінках «Основи» зростає кількість як інформаційних, так і аналітичних публікацій, а також художніх творів, присвячених поетові. Було надруковано сім інформаційних (повідомлення) та сім аналітичних (звіт, два виступи, стаття і три рецензії) матеріалів, а також один художній твір, присвячений Шевченкові, в якому поет змальований як «учитель наш великий / Вільної України».

Сімнадцяте число за 1872 р. майже повністю присвячено Кобзареві. На першій його сторінці вміщено звіт п. н. «Вечер музикально-декляматорський в честь памяти Т. Шевченка у Львові 10 л. Марця» та вірш «Вінець на могилу Тараса Шевченкові уплів Володимир Шашкевич», виголошений автором на музично-декляматорському вечорі «дня 27 лютого (10 марця), себ-то в 11-ї роковини смерті незабутнього Кобзаря» (1872. — Ч. 17).

До 11-ї річниці смерті Т. Шевченка було опубліковано такі інформаційні повідомлення: 1) «Надослане» під рубрикою «Новинки» (1872. — Ч. 15) — про те, що відділ товариства «Просвіта» того року, як і минулого, займався «урядженням вечора музикально-декляматорського в одинайцяті роковини смерті Тараса Шевченка, д. 10-го лат. марця. Всехвальна Рада міська відступила на ту ціль велику ратушеву салю»; 2) «Телеграми приспівші в вечір 10 марця, на руки Виділу «Просвіти» (1872. — Ч. 18) — привітальні телеграми з нагоди проведення вечора пам'яті Т. Шевченка у Львові, які надійшли з таких міст, як Грац (Graz), Тернопіль, Станіслав, Чернів-

ці, Краків, Бережани, Дрогобич, Перемишль, Відень, Київ, Прага, Цюрих; 3) «Академічеській Кружокъ» (1872. — Ч. 18) — текст під рубрикою «Новинки» на основі повідомлення у «Слові» (ч. 18) про те, що «Академічеській Кружокъ», аби відвернути від себе підозру, нібито він брав участь у вечорі, організованому «Просвітою» в річницю смерті Шевченка, «выправивъ на сѣмъ дни декляматорсько-музыкальній вечерь у себе, на которѣмъ сконсигновавъ всехъ 29 членѣвъ своихъ, щобы єму жаденъ не утѣкъ до ратушевой салѣ»; 4) «3 Відня (ХІ-ті роковини смерті Т. Шевченка)» під рубрикою «Дописи» (1872. — Ч. 19) — про організацію товариством «Січ» вечора пам'яті Шевченка у Відні та виголошений на ньому уривок з листа, спеціально про ці роковини надісланого з Києва, в якому, зокрема, йшлося: «Шевченко не єсть проповідником націоналізму державного... Шевченко поет волі народу... поет гуманности», бо його «гуманний дух» став причиною того, що «він виходив за межі українізму а брав предмети до поем скрізь, де бачив борбу правди з неправдою», через те поет став популярним й у «Великій Русі». У цитованому тексті наводився вислів О. Герцена: «Шевченко едва ли не единственный поэтъ народный», і він порівнювався з П. Ж. Беранже; 5) «Письмо Руснѣвъ съ Цуриха по поводу Шевченкового вечера, даного «Просвѣтою» (1872. — Ч. 19) за підписом Русны съ Цуриху, у якому зазначалося: Шевченко показав перед усім світом, «що жїємо... и що становимо самостѣйну народнѣсть»; 6) «3 Перемишля звіщають нам» під рубрикою «Новинки» (1872. — Ч. 19) — про музично-декламаторський вечір пам'яті Шевченка в Перемишлі, на якому було проспівано «Ще не вмерла Україна» та Шевченків «Заповіт». У повідомленні зазначено: «Так дочекався Шевченко и в Перемишлі прилюдного помину обновленого (перший раз р. 1865)...»; 7) «Фактъ, заслугующий на увагу» (1872. — Ч. 22) — інформація про привітання товариству «Просвіта» у Львові з нагоди Шевченківського вечора.

Серед аналітичних публікацій — звіт автора під криптонімом Он. п. н. «Вечер музыкально-декляматорський в честь памяти Т. Шевченка у Львові 10 л. Марця» (1872. — Ч. 17, 18), де захоплено описано перебіг вечора, склад його учасників, серед яких і «милий гість з далекої сторини, з «зеленої Буковини», сивий Нестор нашої літератури, Н. Устиянович, з родиною почтив вечір своєю притом-

ністю» (1872. — Ч. 17); «Річ говорена на Шевченковім вечері п. Н. Вахнянином» (1872. — Ч. 17). Вахнянин у своєму виступі зазначив: «Славимо ми Тараса и славить ёго світ поетою-гением за те, що долю и горе народа виспівав у сердешній, чудній пісні, одначе ялось нам звеличати його ще більш за те, що перший він голосом грому збудив нас с тяжкого прасоння, обучив нас, хто ми и чи ми діти, що перший привів нас всіх до самопознання народнёго. Так — Тарас наш відродитель!»; «Річ п. Б. Б. говорена на Шевченковім вечері віденьсько-руського товариства «Січ» (1872. — Ч. 20) — публікація майже на півтори сторінки, у якій йдеться про становище українського народу, а також про те, що «Шевченко показав нам дорогу, куди нам прямувати належить...».

Про поетичне слово Шевченка як взірець для творчого наслідування йдеться у «Пропамятномъ письмѣ одъ Выдѣла «Просвѣты» до ВПреосв. Митрополита». У ньому зазначено, що «...на духовні твори України, яко на взоры для насъ, вказовали и старші наші братья», зокрема Я. Головацький та К. Устиянович, який у виступі на перших загальних зборах «Матиці» так відгукнувся про Т. Шевченка: «...аж хочемъ узброитися въ крѣпость, послухаймо громкого Шевченка» (1871. — Ч. 31). «И дѣйсно, — йшлося у публікації, — коли мы читаємо дѣла Шевченка, Основяненка, Котляревского и иныхъ клясичныхъ писателѣвъ украинскихъ, то видимо въ нихъ не що инше, якъ нашъ власный рѣдной языкъ... Тожь не можна дивуватися, що нашому народному стороництву припали ті гарні твори літературні до серця, и що прихильники того стороництва стали наслѣдувати въ своихъ письмахъ ті гарні твори украинскі».

Серед оцінних матеріалів, надрукованих у газеті, — публікація «Польскій перевѣдъ «Наймички» Шевченка» (1870. — Ч. 4), вміщена під рубрикою «Новинки». До слова, це перша згадка про Шевченка на сторінках «Основи». Редакція надрукувала повідомлення із часопису «Dziennik Literacki» (1870. — Ч. 233) (наводимо з нього витяг): «Накладомъ издавництва Mrówka вийшовъ прекрасный Шевченковъ поемать «Наймичка», переложений на языкъ польскій Леонардомъ Совиньскимъ. Красота поезій Шевченка, на-жаль, занадто мало знана публикѣ польскѣй, котра любить богато говорити о Руси и Русинахъ, а не дуже займаєся пѣзнаньемъ Руси и творѣвъ ея духа. ...Нигде такъ, якъ у Шевченка, не выступає на-явь правдива

грясть руского духа, а мало хто дорівняв єму виображенємь украинской природы. — Выданье украшене добрымь дереворытомь, образомь Шевченка».

У розлогій рецензії «Taras Grigoriewicz Schewczenko, ein kleinrussischer Dichter, v. J. G. Obrist. — Czernowitz. — 1870. Критика. Написавь Б. Білокерницький» (1872. — Ч. 14, 15) проаналізовано працю австрійського літературознавця Й.-Г. Обріста. Рецензент висловлював цікаві міркування про Т. Шевченка. Ведучи мову про боротьбу українського народу на чолі з гетьманом Богданом Хмельницьким за свою незалежність, а також про її втрату, Б. Білокерницький зазначав, що зброєю залишалася пісня: «Ажь знайшовь ся чоловѣкъ крѣпацкаго роду, сынъ того народа, котрый зъ-маленьку ще пѣдслухавъ и переймивъ тѣ пѣснѣ ѓдъ самого таки народа и казавбысь устами тогожь народа заголосивъ его пѣсню на цѣлый свѣтъ, и прошибъ нею сердце не тѣлько землякѣвъ але и привилеѣванныхъ оныхъ аристократѣвъ. — Симъ чоловѣкомъ бувъ **Тарасъ Шевченко**, духовный отецъ нашої літературы, запаленый спѣвецъ вѣковой кривды цѣлыхъ миліонѣвъ...». Автор підкреслює, що для Шевченка «воля и свобода народу, се єдиный у него суверень» і в цьому його головна вага у «нашѣй літературѣ!» (1872. — Ч. 14).

Аналізуючи працю Й.-Г. Обріста, Б. Білокерницький характеризує, як автор, «родомъ Нѣмецъ», оцінює («здивляє ся») особистість Шевченка, його твори і «нашъ языкъ въ загалѣ». Через те, що Й.-Г. Обріст не робив суттєвої різниці між «мало- и великоруськимъ», Б. Білокерницький полемізував з ним.

Рецензент вказує, що біографію Шевченка Й.-Г. Обріст подає з певними помилками: село Моринці замінив на «Морница», відтак «розбирає и любує ся в поединчыхъ утворахъ Шевченка, закидує єму тѣлько, що ѓнъ въ «Гайдамакахъ» за детелично вымалюує гайдамацку рѣзню, отже блудить противъ естетики», з чим зовсім не погоджувався Б. Білокерницький, вважаючи, що в такому випадку художнику буде не вільно малювати чорта, бо він дуже поганий. На думку Б. Білокерницького, «Гайдамаки» — «найкрасший утвѣръ Шевченка, се перла нашої літературы!».

Б. Білокерницький схвально оцінював майстерні переклади Й.-Г. Обріста поезій Шевченка німецькою мовою, вміщених у кінці

його праці. «Тутъ вже передь нимъ чоломъ вдарити мусимо», бо переклади «удались авторови якъ найгарнѣйше — признати треба, що бнѣ майстеръ на тѣмъ полѣ». Особливо вдалися йому переклади малих творів (наприклад «Гамалія»), але переклади деяких «уступів» з «Гайдамаків» були не такі якісні. Під завершення рецензент висловив побажання, щоб автор видав другий наклад «гарного зъ рештою свого письма», виправивши зауважені недоліки (1872. — Ч. 15).

Найгрунтовніше про Шевченка і його твори йшлося у рецензії без назви, вміщеній під рубрикою «Библиография»: «З печатної Ставропигийської вийшла на сих днях книжка п. з.: «Провідні ідеї в письмах Тараса Шевченка», студіюм Омелияна Партицького, випуск I» (1872. — Ч. 62).

Редакція відзначала, що це видання — «критичний погляд на письма Тараса Шевченка, а именно виказанне провідних гадок, якими кобзар наш поведився в напрямку політичнім, соціальнім, релігійнім и т. п.», також ознайомлювала зі структурою першого випуску: частина 1 «Чого стоїть Шевченко як поет народний? и житте Тараса Шевченка»; частина 2 «1) Шевченко як поет, 2) Шевченко и Україна, 3) Шевченко против деспотів, 4) Шевченко против панів, 5) Шевченко против перевертнів, 6) Шевченко против церкви-домовини, 7) Шевченко о просвіті».

«Як з першого сѣго випуску бачимо, буде се студіюм критичне, якого досі ми не мали еше в літературі нашій (спосіб трактовання чисто обективний)... Потреба книжки такої давно вже у нас указалася... Нас же такою працею випередили другі народи. И так польський писатель Гвидон бар. Батаглия написав вже перед кількома роками «Студіюм Тараса Шевченка», а німець Граф, в передмові до переводу декотрих творів Шевченкової музи, теж загальні погляди значіння нашого великого поета висказує».

Літературознавчі здобутки польського та німецького письменників редакція «Основи» оцінила так: «Одно и друге не суть то праці такого рода, щоб все пичерпнули, студіюм бар. Батагліи не есть властиве студіюм, вже й тому, що незвісні томуж були всі твори Шевченкові, передне же слово Графа не переступає тісної границі передмови, и есть хибань такої цінности як брошура українська: «Чого стоїть Шевченко як поет народний». «Пан Партицький спов-

нив... тею своєю працею довг народний. Розбір, як видно из грести наведеної висше, є обширний, однак еще не вичерпуючий, продовженне же послідує. По звісній сумлінности праць п. Партицького можна цінної дальшої праці ожидати» (1872. — Ч. 62).

У наступному блоці публікацій під умовною назвою «Шевченко в «основівському» дискурсі» привертають увагу передовсім тексти, в яких заторкуються ідеї Т. Шевченка. Зокрема, про його думку щодо слов'янського братерства йдеться у статті «Російскіу свѣдоцтва о народнѣй самостайности Руси». Ведучи мову про ідею слов'янства, автор публікації зауважив, що її прихильником був і Кобзар, бо «може не дармо Шевченко, котрого поезія єдино людовіу мотивы, найшовъ въ нѣй, окрѣмъ струны народнои малорусскои и струны религійнои, ще третью струну — славяньску (поема «Гусь» и великолѣпне «посланіє до Шафарика» и одно и друге написане ще въ сороковыхъ лѣтахъ)» (1871. — Ч. 48).

На сторінках «Основи» трапляються також цитування Шевченкових поезій та його висловлювань. Зокрема, у статті «До рускои згоды» автор пише: «Нашъ народъ лишь отсе хорошо знає, що се єсть «ворогъ», и спѣває свои русальнѣ пѣсоньки. Изъ Днѣпра выходятъ Русалки и на смерть ласкочуть, засковчивши яку живу душу (Т. Шевченко)» (1871. — Ч. 7). У «Дописах» із Цюриха студенти, розповідаючи про Цюрихську політехніку та приятельські взаємини між студентами — русинами і поляками, які з розумінням ставилися до справедливих устремлінь русинів «до розвитку индивидуальной своєї національности» та були прихильниками слов'янського братерства і на одному з урочистих засідань закінчили «свою бесѣду» висловом Т. Шевченка: «Поєднаймось разомъ всѣ, братчики Славяне, / Нехай гинуть вороги, най воля настане!» (Цурихъ въ Швайцаріи. — 1871. — Ч. 13).

Уривки Шевченкових творів, зокрема з поезій «Чигирин» та «Розрита могила», подав у звіті «Вечеръ въ память Тараса» автор під криптонімом В. (1871. — Ч. 22).

У рецензії «Русская читанка» («Русская читанка для визшой гимназіи. часть II»), яку упорядкував Амвросій Яновський) (1871. — Ч. 29) автор також цитує Шевченка. Згадуючи обсягову назву повісті отця Осадця, він з іронією коментує: «До чого такі повѣсти

придатні, я зовсім не розумію, хиба — як казав Шевченко — «щурамъ та мишамъ на снѣдане».

Автор рецензії, виступаючи також за об'єктивність укладання читанок, відзначав: «Попри творахъ Дѣдицького не нашли въ читанцѣ мѣсяця такі плохі поезіи, якъ Шевченка, Федьковича, Данила Млаки и т. д. Съ цѣлого Шевченка выбравъ авторъ читанки всего на-всего шість строчокъ, котрѣ въ Шевченку посередь поемы добре читають ся, однако въ читанцѣ ѳдорвано стоять и не представляютъ повного образу. Здає ся, що нарокомъ здѣлавъ се авторъ, щобъ ученики побачили, якъ то Шевченко по-при Дѣдицькомъ лише плохій и слабый поетъ, неначе тьма передъ свѣтломъ...».

Матеріали, в яких згадувалися твори Кобзаря, найчастіше містилися під рубрикою «Новинки», як-от: «Музычно-декляматорській вечерь...» (1870. — Ч. 12) — про культурний захід, на якому «нашъ хорошій декляматоръ п. Корн. Устіяновичъ, выголосивши... одинъ уступъ изъ Шевченковой поемы «Гайдамаки», въ которѣмъ поетъ розмашистою кистью намалювавъ образъ фанатизму релігійно-народного, чтобы злагѣднити вражѣнье, яке деклямація на де-якихъ слушателей учинити могла, закончивъ еѣ слѣдуючою (власною. — В. Г.) импровизацією...»; «Изъ Перемишля завѣщаютъ намъ» (1871. — Ч. 23) — про музично-декламаторський вечір, проведений для своїх членів з родинами «Руською Бесідою» (на ньому читалися Шевченкові твори — поема «Тарасова нічъ» і балада «Тополя»).

Поезії Шевченка згадано в публікації «Слівце о діяльности товариства «Просвіта» (1872. — Ч. 9), у якій, зокрема, зазначено: «П о в н е в и д а н н е к л я с и к і в г а л и ц ь к о - у к р а ї н с ь к о ї л і т е р а т у р и» єсть, правда, поставлене межи найблизші задання у програмі сего розділу, однакже приготування до сеї значної праці не дійшли ще до тої стадії, щоби сю гадку можна вже назвати довершеним ділом; одні лиш поезії Шевченка оголошено друком, а «П о в і с т и С т о р о ж е н к а» власне находяться в друку».

Про творчість Т. Шевченка йдеться також в огляді «Русская читанка» («Русская читанка для читателейъ «Слова», уложивъ Гаврило Павлюхъ, дѣйствительный членъ «Матицѣ» и «Русской Рады». — В. Г.) (1871. — Ч. 24). Її автор зауважив, що «Слово» віддавна нарікає на комісію з укладання «руських» шкільних кни-

жок, яка, видаючи «руські» читанки, «поминає літературні праці галицьких корифеїв, а ограничає ся єдино на такъ плохѣ утворы, якъ Шевченка, Котляревского, Квѣтку, Кулѣша, Федьковича, Млаки, Шараневича и т. д.».

В «основівському» дискурсі цікавою є публікація «Фактъ, заслугующий на увагу» (1872. — Ч. 22), з якої довідуємося: серед вихованців-русинів греко-католицької духовної семінарії у Відні було три особи, які «признавалися» до малоруської народності і надіслали привітання товариству «Просвіта» у Львові з нагоди Шевченкового вечора, через що члени богословсько-літературного товариства «Общество Св. Григорія Богослова въ Вѣнѣ» на своєму надзвичайному засіданні оголосили їх «наймитами ляцькими», а ректор семінарії о. Цупановський «выточивъ [ім] формальный процессъ», про який редакція обіцяла інформувати читачів.

Цю групу публікацій шевченкіани на сторінках «Основи» доповнюють матеріали-згадки, які висвітлюють створення скульптурного образу Кобзаря. Зокрема, під рубрикою «Новинки» вміщено повідомлення «Бюст Шевченка» (1872. — Ч. 57) про те, що скульптор Забіла (родом українець), який проживав в Італії, виготовив «по заказу одного земляка, бюст Т. Г. Шевченка» (він має «одлитись з бронзи»).

Підсумовуючи, можемо стверджувати, що львівська суспільно-політична газета «Основа», яка мала стати органом «для заступованья всѣхъ зъ розвитьемъ нашої народности руської сполученыхъ интересѣвъ: політичныхъ, соспѣльныхъ, науковыхъ, письменничихъ и иныхъ... который бы стався огнищемъ, зѣсполюющимъ всѣ наші силы въ патриотичныхъ змаганьяхъ до подвиженья нашої народности...» (1871. — Вип. I.), з великою увагою ставилася до постаті Т. Шевченка. На її сторінках широко висвітлювалося відзначення 10-ї й 11-ї річниць з дня його смерті: вміщувалися звіти і повідомлення про організовані з цієї нагоди музично-декламаторські вечори, виголошені на них промови; друкувалися рецензії на праці про творчість Т. Шевченка. Завдяки «основівському» дискурсу у часописі відображено Шевченкову творчість, та його особистість та їх вплив на Галичину у вказаний період.